

امین قیاسی، ۱۴۰۴

سیاست کیفی مبارزه با تولید محصولات غیر استاندارد در حقوق موضوعه ایران

پدیده تولید محصولات غیر استاندارد در دهه‌های اخیر به یکی از مهم‌ترین چالش‌های اقتصادی، اجتماعی و حقوقی کشور تبدیل شده است. این موضوع نه تنها سلامت و امنیت عمومی را تهدید می‌کند بلکه با کاهش اعتماد مصرف‌کنندگان، ایجاد خسارت‌های اقتصادی و تضعیف رقابت سالم در بازار، نظم عمومی را نیز دچار آسیب می‌سازد. سیاست کیفی ایران در این حوزه با هدف حمایت از منافع عمومی و صیانت از حقوق مصرف‌کنندگان شکل گرفته و ریشه در مبانی فقهی و شرعی همچون قاعده لاضرر، حرمت غش و منع غرر دارد. بررسی قوانین نشان می‌دهد که مقررات متعددی از جمله قانون تقویت و توسعه نظام استاندارد، قانون تعزیرات حکومتی و قانون مجازات اسلامی به جرم‌انگاری و تعیین ضمانت اجرای کیفی برای مقابله با تولید کالاهای غیر استاندارد اختصاص یافته است. تحلیل سیاست کیفی تقنینی بیانگر آن است که با وجود پیش‌بینی مجازات‌هایی مانند حبس، جریمه نقدی، ضبط اموال و تعطیلی واحدهای متخلف، پراکندگی قوانین و ضعف در تناسب جرم و مجازات موجب شده است بازدارندگی لازم در بسیاری از موارد تحقق نیابد. در بعد قضایی نیز رویه محاکم نشان می‌دهد که چالش‌هایی همچون دشواری اثبات جرم، کمبود کارشناسان فنی و تعارض در تفسیر قوانین، رسیدگی به این پرونده‌ها را با مشکل روبه‌رو ساخته است. از سوی دیگر، سیاست کیفی اجرایی کشور با محدودیت‌هایی مانند کمبود منابع سازمان ملی استاندارد، ضعف در هماهنگی بین دستگاه‌های اجرایی و فقدان سامانه‌های اطلاعاتی یکپارچه مواجه است که اثربخشی اقدامات نظارتی را کاهش داده است. با وجود این، ظرفیت‌های قابل توجهی برای اصلاح وجود دارد. تقویت ضمانت اجرای اقتصادی و اجتماعی به جای مجازات‌های سنتی، ارتقای جایگاه سازمان ملی استاندارد، آموزش و توانمندسازی قضات و ضابطان، و بهره‌گیری از فناوری‌های نوین در رهگیری کالا می‌تواند سیاست کیفی ایران را در این حوزه کارآمدتر سازد. بنابراین دستیابی به سیاستی اثربخش در مبارزه با تولید محصولات غیر استاندارد مستلزم هماهنگی میان سه بعد تقنینی، قضایی و اجرایی است. تحقق چنین سیاستی علاوه بر تضمین سلامت و امنیت عمومی، موجب ارتقای کیفیت تولیدات داخلی، افزایش اعتماد مصرف‌کنندگان و بهبود جایگاه اقتصادی کشور در سطح منطقه‌ای و جهانی خواهد شد.

کلیدواژه‌ها: سیاست کیفی، محصولات غیر استاندارد، حقوق مصرف‌کننده، قانون استاندارد، ضمانت اجرای کیفی

شماره‌ی پایان‌نامه: ۱۲۷۸۲۹۴۰۷۹۰۳۲۲۲۱۸۱۰۳۷۱۶۳۰۵۹۷۳۴

تاریخ دفاع: ۱۴۰۴/۰۷/۲۲

رشته‌ی تحصیلی:

دانشکده:

Thesis:

Criminal policy to combat the production of substandard products in Iranian statutory law

The phenomenon of producing substandard products has become one of the most important economic, social and legal challenges of the country in recent decades. This issue not only threatens public health and security, but also harms public order by reducing consumer confidence, causing economic losses and weakening healthy competition in the market. Iran's criminal policy in this area was formed with the aim of protecting public interests and protecting consumer rights and is rooted in jurisprudential and religious principles such as the rule of doing no harm, the prohibition of fraud and the prohibition of adulteration. A review of the laws shows that several provisions, including the Law on Strengthening and Developing the Standard System, the Law on Government Penalties and the Islamic Penal Code, are dedicated to criminalizing and determining guarantees of criminal executions to deal with the production of substandard goods. An analysis of the legislative criminal policy indicates that despite the provision of penalties such as imprisonment, fines, confiscation of property and the closure of violating units, the dispersion of laws and the weakness in the proportionality of the crime and punishment have resulted in the necessary deterrence not being achieved in many cases. In the judicial dimension, court practice shows that challenges such as the difficulty of proving a crime, a lack of technical experts, and conflicting interpretations of laws have made it difficult to handle these cases. On the other hand, the country's executive criminal policy faces limitations such as the lack of resources of the National Standards Organization, weak coordination between executive agencies, and the lack of integrated information systems, which have reduced the effectiveness of supervisory measures. However, there is significant potential for reform. Strengthening economic and social enforcement guarantees instead of traditional penalties, improving the status of the National Standards Organization, training and empowering judges and bailiffs, and utilizing modern technologies in tracking goods can make Iran's criminal policy more efficient in this area. Therefore, achieving an effective policy in combating the production of substandard products requires coordination between the three legislative, judicial, and executive dimensions. In addition to ensuring public health and security, the implementation of such a policy will improve the quality of domestic products, increase consumer confidence, and improve the country's economic position at the regional and global levels.